

Sahib "Mahur-hindi" çalır. Mizrab "sehirli" simə toxunub şirmayı barmaqlar pərdələr üstə gəzirdikcə tar ahu-fəğan edirdi. Pəncərədən süzülüb ətrafa yayılan tar səsinə çox sevgilisini itirmiş, ürəyi yaralı bir gözəlin naləsinə bənzəyirdi.

Sahibin 41 yaşı var. 1980-ci ildə Bakıda musiqiçi ailəsində dünyaya gəlib. Xalq artisti professor Ağaverdi Paşayevin oğludur. Gözünü açıb evlərində musiqi səsi eşidib, tar görüb. Sahib də uşaqlıqdan könlünü musiqiyə verib, tarla sirdaş olub. İlk musiqi təhsilini Bülbül adına orta ixtisas musiqi məktəbinin fortepiano sinfində alsada, sonralar təhsilini tar ixtisası üzrə davam etdirib. "Tar mənim həyatım, özümüfəda vasitəsidir. Tar mənim sirdaşım, dostumdur. Onu sinəmə sıxıb ürəyimin döyüntüsünü tara köçürəndə çox rahatlanıram. Bəzən düşünürəm ki, səs tardan, simlərdən yox, ürəyimdən süzülüb gəlir. Tar mənim musiqili inikasımdır".

50 ölkədə, 70-dən çox beynəlxalq festivalda Azərbaycan musiqisini ifa edib

Sahibin ilk müəllimi atası professor Ağaverdi Paşayev olub. Sonralar not ixtisası üzrə Akif Novruzovdan, muğam üzrə isə Sərvər İbrahimovdan dərslər alıb. Beynəlxalq müsabiqələr qalibi, dosent Sahib Paşazadə 2008-ci ildə "Tarın Paqaninisi" və 2015-ci ildən "Mirzə" titullarını daşıyır. 2011-2018-ci illərdə Prezident mükafatçısı olub. 2017-ci ildə Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində keçirilən dünyaşöhrətli 11-ci "Şərq təranələri" festivalında 70 ölkə arasında dünyada ilk alət ifaçısı kimi Qran-pri mükafatı qazanıb. 2018-ci ildə "Polşa və Azərbaycan respublikalarının müstəqilliyinin 100 illiyi" medalı, 2019-cu ildə Fransanın "Karyer-su-Puassi şəhər" medalı ilə təltif edilib. 2020-ci ildə Azərbaycan Prezidenti tərəfindən "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilib. 2021-ci ildə Saxa - Yakutiya Respublikasının yaranmasının 100 illiyi münasibətilə təsis edilən qızıl medala sahiblənib.

Səhnədə ilk uğurunu 1996-cı ildə keçirilən ümumrespublika "Yaşıl yarpaq - 96" Respublika Radio Müsabiqəsinin qalibi olaraq qazanıb. Sahib Paşazadənin ilk debütü ona birinci yeri qazandırır. Amma hər şey heç də asan başa gəlməyib.

Ən yaxın dostum tarımdır

"16 yaşlı yeniyetmə idim. Sənətdə ilk uğurumu qazanırdım. Axşam televizorda qalibləri göstərirdilər. Həvəslə televizora qarşısında oturub özümü görmək istəyirdim. Amma məni, birinci yeri tutanı yox, mənim əvəzime başqasını göstərərək ona tərif yağdırırdılar. Onu da başa düşdüm ki, çıxdığım bu yol heç də asan olmayacaq. Dostumdan çox həsəd aparacağam olacaq. Görək daha çox çalışam. Tarla dostluq edəm. Elə də etdim. Açıq deyim ki, indi mənim çox gözəl sənət yoldaşlarım var, onları çox sevirəm. Yeganə dostum isə tarımdır. O, mənim əlimdən tutub bütün dünyanı gəzdirir. Əl-ələ verib dolanıraq. Çox şükür, ikimizin birlikdə uğurlarımız heç az olmayıb", - deyir.

Sahib Paşazadə inanlı insandır. Bizimlə söhbət zamanı uğurlarına görə Tanrıya və tarına minnətdar olduğunu deyirdi: "Tarı sinəmə sıxanda özümü göyün yeddinci qatında zənn edirəm. Mənə elə gəlir ki, məni Yaradan, mənə uğur verən Allah görür və eşidir. Hər zaman Yaradanıma dua edirəm". Muğamdan söhbət edəndə tez-tez görkəmli xanəndə Alim Qasimovun adını çəkir. "Deyəsən, Alimin vurğusunu" deyərək soruşdu: "Alim Qasimov dünyada muğamımızı tanıdan və düzgün təbliğ edən sənətkardır. Özünə hörmət qoyan insandır. Onu dünyanın böyük, tanınmış mu-

siqi menecerləri özləri axtarıb tapıb, konsertlərini təşkil edirlər".

Sahib Paşazadə deyir: "Klassik musiqini, dünya ədəbiyyatını çox sevirəm. Vaxtım olanda Nikkolo Paqanininin, Ferenz Listin, S.Raxmaninovun, L.V.Betxovenin, V.A.Motsartın, Hacı Məmmədovun, Ramiz Quliyevin əsərlərini dinləyirəm. Dünya klassik ədəbiyyatını çox sevirəm. Tur Heyerdalı, Paulo Koelo, Robin Şarma, Ernest Heminqvay və Aleksandr Dümanı sevə-sevə oxuyuram. Hərdən düşünürəm ki, həyatım Dümanın Qraf Monte Kristo obrazına bənzəyir. O obrazla özüm arasında bir oxşarlıq görürəm". Sahib Paşazadə ona verilən "Mirzə" titullarına da aydınlıq gətirdi: "Mirzə" adını Bakı musiqi biliciləri verirlər. Bu adı ilk dəfə Mirzə Sadiq Əsəd oğlu - Sadiqcan alıb. Sonra Mirzə Fərəc Rzayev, Mirzə Mansur Mansurov və 100 illik fasilədən sonra Mirzə Sahib Paşazadə bu ada layiq görülüb".

Tarzon Sahib Paşazadə bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində, beynəlxalq musiqi yarışmalarında, festivallarda çox böyük uğurla Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənətini təmsil edir. Almaniyada, İngiltərədə, Fransada, Kanadada ingilis dilində tərənə "master klas" dərslər keçir, solo konsertlər verir. Özü də bu konsertlərinin təşkilatçıları azərbaycanlılar yox, dünyaca məşhur, tanınmış musiqi menecerləri olur.

Sahib Paşazadə deyir ki, İndiyə kimi 50-dən çox ölkədə, 200-ə yaxın şəhərdə Azərbaycan muğamını və musiqisini layiqincə təmsil edib, 70-dən çox beynəlxalq festivalda iştirak edib. Amma Səmərqənddə keçirilən XI "Şərq təranələri" festivalının həyatındakı rolunu, onun yaşatdığı xoşbəxtliyi heç nə ilə müqayisə edə bilmir.

Səmərqənddə "Şərq təranələri" XI festivalı

Səmərqənd Özbəkistanın ən böyük, dünyanın ən gözəl şəhərlərindəndir. Burada Özbəkistanın, ümumilikdə Şərqi tarixi qorunub saxlanılır. 1978-ci ildən etibarən hər iki ildən bir Səmərqənddə muğam simpoziumu keçirilirdi.

İndiyə kimi keçirilən simpoziumların hamısında azərbaycanlı ifaçılar, elm və incəsənət xadimləri iştirak ediblər. Bu simpoziumda ilk dəfə Azərbaycandan ustad tarzon Bəhram Mansurov, musiqişünas-alimlər Elmira Abbasova, Ramiz Zöhrabov, Zemfira Səfərova, ustad xanəndə Cənəli Əkbərov iştirak ediblər.

Sonralar bu simpozium müsabiqə və festival şəklində keçirilməyə başladı. Ustad sənətkarlarımız Alim Qasimov və Ramiz Quliyev bu festivalın iştirakçıları olublar. Amma ölkəmizə festivalın baş mükafatını, Qran-pri 1997-ci ildə xanəndə Simarə İmanova, tarzon Zamiq Əliyev və mərhum kamança ifaçısı Ədalət Vəzirov qazandı. 1997-ci ildən 2017-ci ilə kimi Səmərqənddə keçirilən "Şərq təranələri" festivalında ölkəmizi təmsil edən muğam ifaçılarının heç birinə festivalın baş mükafatını almaq nəsib olmayıb.

Sahib Paşazadə o günləri belə xatırlayır:

- 2017-ci ilin yanvar ayı idi. İsveçrədən yenidən qayıtmışdım. "Muğam 2017" Televiziya Müsabiqəsinə hazırlıqlar gedirdi. Mədəniyyət Nazirliyindən zəng edib dedilər ki, Səmərqənddə "Şərq təranələri" festivalı keçiriləcək, bu yarışmada instrumental ifaçının iştirakının da mümkün olduğu bildirildi. Mən məmnuniyyətlə razı oldum. Hətta zəng edən şəxs dedi ki, "bir az yaxşı fikirləş, orada tarla nəsə edə bilərsən?" Dedim ki, əlbəttə, edə bilərəm. Bu, mənim çoxdankı arzusunun gerçəkləşməsi idi. Bir neçə gün düşündüm ki, bəlkə tək tarla o qədər də maraqlı olmaz. Zərb ifaçısı Kamran Kərimovla görüşüb fikrimi ona bildirdim. İstəyirdim ki, məni nağarada Kamran müşayiət etsin. O, dərhal razılaşdı. Əvvəllər fikirləşirdim ki, festivalda "Mahur-hindi" muğamını ifa edərəm. Bu məqsədlə Mirzə Mansurdan tutmuş ta bugünün ifaçılarına qədər "Mahur-hindi" muğamına qulaq asmağa başladım. Özüm də yaxşı rənglər hazırladım. Kamranla məşqlərə başladım. Festivala iki həftə qalmış hiss etdim ki, nə isə çatmır. Bu muğamla orada nə isə edə bilməyəcəm.

Fikrimə gəldi ki, gedim Malik Mansurovla məsləhətləşim. Çünki, o həm belə festivallarda iştirak edib, həm də maraqlı ideyaları olan tarzəndir. Belə desək, yaxşı yenilikçidir. Biz görüşüb, məsələni olduğu kimi ona danışdıq, məsləhət istədik. Malik müəllim mənə özünün kanon üçün hazırladığı bir kompozisiyanı ifa etməyi məsləhət bildi. Lakin onu da dedi ki, kompozisiyanı tək kanon ifa etməyib, 5 musiqici onu müşayiət edib.

Mən kompozisiyaya qulaq asıb çox bəyəndim. "Əhsəni" rəngi ilə başlayan 8-9 ritmdən ibarət "Şur" üstə gözəl bir kompozisiya idi. Müxtəlif səs altları, maraqlı harmoniyalar, bir sözlə, ansamblın birgə ifa etdiyi kompozisiyanı mən 2 gün ərzində tərda öyrəndim. Sonra Malik müəllim üçün ifa etdim. O, qulaq asandan sonra dedi ki, "Sahib, sən 2 günə öyrəndiklərinizi biz hardasa 6 aya öyrənmişdik". Bu minvalla biz cəmi 3 dəfə Malik müəllimlə görüşüb, müəyyən melodiylar üzərində işlədik.

Nəhayət, 2017-ci il avqustun 23-də biz Kamranla yola düşdük. Onu da deyim ki, həmin il festivalda 70 ölkə təmsil olunurdu. Ümumən 500 musiqiçi vardı. Daha sonra musiqişünaslar, menecerlər, digər elm və incəsənət xadimləri... Özbəklər çox qonaqpərvər xalqdır. Bizim üçün möhtəşəm qarşılanma təşkil olunmuşdu. Səmərqənddə bizi qarşılayan avtobusun üstündə "Azərbaycan - Sahib Paşazadə" sözlərini oxuyanda qürur hissi keçirdim.

Festivalın ilk günü bizim çıxışımız oldu

Günorta saatlarında bizi səs yoxlanışı üçün konsert salonuna apardılar. Möhtəşəm zal, möhtəşəm səhnə, monitorlar, mikrofonlar xüsusi hazırlanmış vəziyyətdə idi. Mən tarın səsinə yoxladım, Kamran da 3 alət aparmışdı. Nağara, bas nağara və zinqarov.

"Səhnədə çox həyəcanlı idim. Amma ilk notlardan bir az həyəcanım azaldı. Hiss etdim ki, məni maraqla dinləyirlər, hər bir yeni xalı, intonasiyanı alqışla qarşılayırdılar. Bu alqışlar məni daha da ruhlandırır. Xüsusən "Xarəzm türküsi" yerində bütün zal sanki lərzəyə gəldi, sürəkli alqışlar, fit səsləri salonu bürüdü. İnanın, səhnədə olduğumu da unutmuşdum. Sanki başqa bir aləmdəyəm. Öz dünyama qapanıb ifamı sona yetirdim. Sonra Kamran mənə dedi ki, 9 nəfərdən ibarət münisflər heyəti və zal səni ayaq üstə alqışlayırdı...

Əvvəlki festivallarda ifaçılarla bərabər musiqişünaslar, Mədəniyyət Nazirliyindən nümayəndələr və digər şəxslər, təxminən 10-12 nəfər birlikdə iştirak edirdilər. İndi isə mən və Kamran səhnədə idik.

Allah məni istəyimə çatdırdı, zəhmətim hədəf getmədi.

Festivalın yekununda dünyanın 9 ölkəsini təmsil edən münisflər heyətinin yekdil qərarı ilə baş mükafata, Qran-priyə layiq görüldüm...

Təqdimatdan sonra münisflər heyətinin üzvləri, dünyanın böyük musiqi şirkətlərinin sahibləri, məşhur musiqi menecerləri bizə yaxınlaşıb təbrik edir, bizimlə əməkdaşlığa maraqlı göstərirlər, öz təkliflərini verirdilər. Münisflər heyətinin üzvü, Özbəkistanın Xalq artisti Muncat Yolçuyevanın mənə yaxınlaşıb dedi ki, "Sən bizi valeh etmişdin. Biz elə zənn edirdik ki, sən barmaqlarınla nağıl danışırısan".

Barmaqları ilə nağıl danışan Əməkdar artist Sahib Paşazadə Azərbaycan muğamını sirlər xəzinəsinə bənzədir. Bu sirlər vəqif olmaq üçün isə görək bütün ömrün boyu çalışsan, deyir. O, bu gün Milli Konservatoriyada gənc tarzənlərə bu sirləri dünyanın səhrini öyrədir.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*